

Suomen luonnonsuojeluliiton
Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry.
Kuninkaankatu 39
33200 Tampere
pirkanmaa@sll.fi
p. 040 515 4557

MIELIPIDE

4.4.2018

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
kirjaamo.lansi@avi.fi

Viite: Dnro LSSAVI/6899/2017

**Asia: MIELIPIDE YMPÄRISTÖLUPAHAKEMUKSESTA MAIDONTUOTANTOON
IKAALISISSA**

Aluksi

Ikaalisten Röyhiöön haetaan ympäristölupaa uudelle maidontuotantotoiminnalle, lypsykarjapihatolle, joka käsittäisi yhteensä 600 lypsylehmää ja 100 vasikkaa. Lupahakemuksen mukaan alueelle rakennettaisiin kaksi pihattonavetta, vasikkala, neljä lietesäiliötä (4 x 4 500 m³), kuivalantala (1 000 m³), laakasiilot ja rehuvarasto.

Mielestämme hankkeen keskeiset ympäristövaikutukset liittyvät lannan ja muiden lannoitteena käytettävien aineiden käsittelyyn ja levitykseen. Kuulutuksen mukaan liete- ja kuivikelanta, pesuvedet ja säilörehun puristenesteet käytetään pelloilla lannoitteena. Käytännössä tämä tarkoittaa merkittävää lisäystä ravinteiden valumisessa alapuolisiin vesistöihin, erityisesti Kyrösjärveen.

Toimijoiden lupahakemuksessa (mm. liite 16. Arvio toiminnan päästöistä ja vaikutuksista ympäristöön) sekä myös Pirkanmaan ELY-keskuksen ympäristövaikutusten arvioinnin (YVA) soveltamista koskevassa kielteisessä päätöksessä (PIRELY/8116/2017) on mielestämme keskeisiä puutteita. Tämä koskee erityisesti lannanlevityksen ja sen vesistövaikutusten arviointia.

Hakemuksen liitteessä 16 arvioidaan, että ”hankkeen osalta sen ympäristövaikutukset ovat samanlaiset riippumatta hankkeen koon muutoksesta”. Pidämme tätä väitettä käsittämättömänä. Todellisuudessa esimerkiksi lannanlevityksen rehevöittävä vaikutus vesistöihin on sitä suurempi, mitä enemmän lantaa levitetään, eli mitä suurempi toiminnan volyyymi on.

Ennen kuin ympäristölupa voidaan myöntää, tulisi lannan levityksestä esittää tarkemmat selvitykset ja suunnitelmat. Myös hankkeen vesiensuojelutoimien pitää olla parempia.

YVA olisi ollut tarpeen

Nautaeläimien pitopaikat eivät ole mukana YVA-lain (252/2017) liitteen 1 hankeluettelossa, jossa luetellaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn piirissä olevat karjatalousrakennukset. Pidämme valitettavana, että Pirkanmaan ELY-keskus ei vaatinut hankkeelle harkinnanvaraista YVAa. Suunnitteilla oleva lypsykarjapihatto on poikkeuksellisen suuri, eikä tämän mittaluokan hankkeista ole Pirkanmaan oloissa vielä paljoa kokemusta. Ympäristövaikutusten arviointi olisi tarjonnut arvokasta tietoa hankkeen moninaisista ympäristövaikutuksista. Se olisi ollut myös tärkeää toiminnan yleisen hyväksyttävyyden kannalta.

Vesistövaikutuksista

Maataloudella ja karjataloudella on tunnetusti suuri vaikutus vesistöjen rehevöitymiseen (esim. Westberg ym. 2015). Ympäristölupahakemuksessa esitettyjen tietojen perusteella lantaa kuljetetaan lähiympäristön lisäksi muualle Ikaalisiin ja Parkanoon, osittain hyvinkin kauas. Hakemuksen erillisistä ja osittain toisiaan täydentävistä karttaliitteistä on kuitenkin vaikea saada kokonaiskuvaa lannanlevitysalueiden sijainnista vesistöihin nähden. Myös se jää epäselväksi, miten uudet alueet sijoittuvat suhteessa hanketta suunnittelevien tilojen jo nykyisin käyttämiin lannan levitysoloihin.

Pirkanmaan ELY-keskus suhtautuu päätöksessään varsin ylimalkaisesti toiminnan vesistövaikutuksiin. Se viittaa hankkeesta vastaavien arvioon, jonka mukaan ”peltoalaa lannanlevitykseen olisi käytettävissä riittävästi”. Lisäksi ELY-keskus uskoo, että ”suunnitellun tilakeskuksen ja sen levityspeltojen haitalliset ympäristövaikutukset ja yhteisvaikutukset nykyisen muun vesistökuormituksen kanssa lähimpään vesistöön eivät todennäköisesti muodostu merkittäviksi”. Päätöksestä ei käy kuitenkaan ilmi, onko ELY-keskus arvioinut suunnitteilla olevan yksikön eläinten tuottaman lannan typpi- ja fosforimääriä, kun kyseessä on pääosin nopeasti ravinteita vapauttava lietalanta (vrt. Ympäristöministeriö 2010).

Ympäristölupahakemuksen mukaan lannanlevitys painottuu uuden tuotantoyksikön lähelle Kyrösjärven itäisten rantakyläiden pelloille. Lannanlevityksen lisäksi uusi suuri tuotantoyksikkö voi lisätä myös rehuntuotannon ja muun peltoviljelyn vesistökuormitusta. Yhdessä nämä tekijät saattavat mielestämme muodostaa merkittävän lisän Kyrösjärven ravinnekuormitukseen.

Tuoreimman ympäristöhallinnon arvion mukaan Kyrösjärven pääaltaan ekologinen tila on edelleen hyvä (Katsaus Pirkanmaan vesien tilaan 2017). Kokonaisuudessaan Ikaalisten reitin vesistöt ovat kuitenkin muuta Pirkanmaata huonommassa kunnossa. Tämä painottaa Kyrösjärven keskusaltaan suojelun merkitystä. Myös EU:n vesipuitedirektiivi ja vesienhoitolain (1299/2004) edellyttämä läntisen Suomen vesienhoitosuunnitelma (Westberg ym. 2015) korostavat Kyrösjärven säilyttämistä ekologisesti vähintään hyvässä tilassa. Ikaalisten reitin vesistöjen kunnostaminen on katsottu niin tärkeäksi, että maan hallitus on käynnistänyt aiheesta kärkihankkeen (Yhteistyöllä vesistöt kuntoon Ikaalisten reitillä 2017).

Tampereella 4.4.2018

Heikki Toivonen
Puheenjohtaja

Juho Kytömäki
Sihteeri

Viitteet

Katsaus Pirkanmaan vesien tilaan 2017. Tiedote Pirkanmaan ELY-keskus 18.1.2018.
<<http://www.ely-keskus.fi/web/ely/-/katsaus-pirkanmaan-vesien-tilaan-2017-pirkanmaa-#.WsSp6da-nEY>> Viitattu 4.4.2018.

Westberg, V. (toim.) 2015: Vesien tila hyväksi yhdessä. Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosiksi 2016–2021. Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen raportteja 101/2015.
<<http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/123563/Raportteja%20101%202015.pdf?sequence=2&isAllowed=y>> Viitattu 4.4.2018.

Yhteistyöllä vesistöt kuntoon Ikaalisten reitillä 2017. Tiedote Pirkanmaan ELY-keskus 27.10.2017.
<[http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Vesien_kaytto/Yhteistyolla_vesistot_kuntoon_Ikaalisten\(44854\)](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Vesien_kaytto/Yhteistyolla_vesistot_kuntoon_Ikaalisten(44854))> Viitattu 4.4.2018.

Ympäristöministeriö 2010: Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje. Ympäristöhallinnon ohjeita 1/2010. <<http://www.ym.fi/download/noname/%7B06778792-4DFD-4354-8E61-823AE1524B99%7D/37512>> Viitattu 4.4.2018.